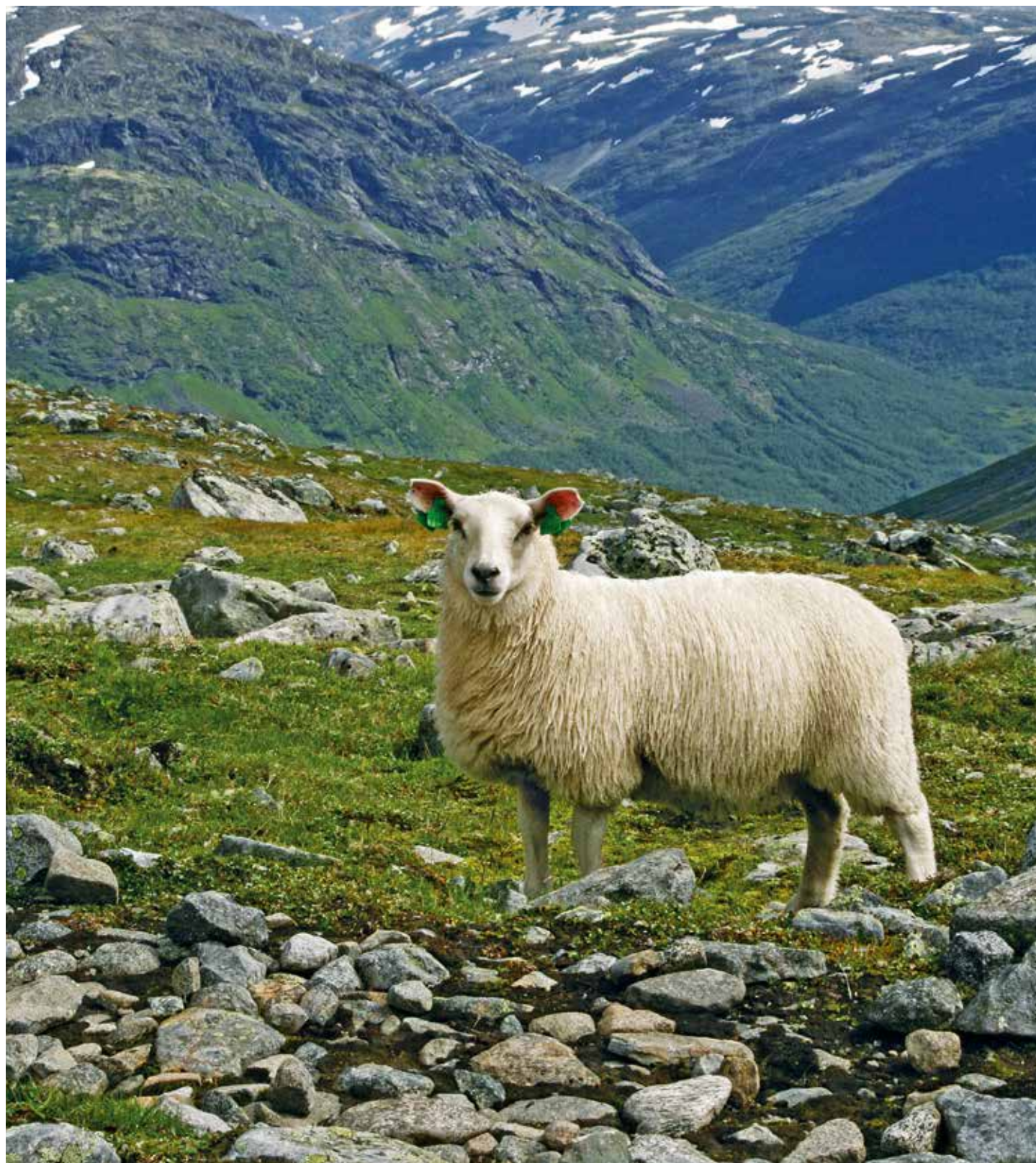

2014

ÅRSMELDING

SAUEKONTROLLEN

INNHold

OM ANIMALIA	3
FORORD	4
SAUEKONTROLLENS FORMÅL	5
ORGANISERING OG FINANSIERING	6
MEDLEMSKAP I SAUEKONTROLLEN	7
AKTIVITETER I SAUEKONTROLLEN I 2014	8
SATSINGSOMRÅDER	11
STATISTIKK FRA SAUEKONTROLLEN	14
Begrep og definisjoner	15
Historisk utvikling	16
Landsoversikt	18
Medlemsoversikt og besetningsstruktur	19
Rasefordeling	21
Lammetall og lammetap	22
Tilvekst og høstvekter	24
Avdrått	26
Slakteresultater	28
Helseopplysninger i Sauekontrollen	32

ANIMALIA
Lørenveien 38, Pb 396 Økern, 0513 Oslo
Tlf.: 23 05 98 00. Fax 73 56 48 10
E-post: animalia@animalia.no
Opplag: 4 800
Forsidebilde: Sau på fjellbeite i Jotunheimen
Tekst: Grethe Ringdal / Mari Langaker /
Lisbeth Hektoen
Foto: Grethe Ringdal
Trykk og grafisk design: Konsis 139770
Dato: Mars 2015
www.animalia.no

OM ANIMALIA

STYRKER NORSK KJØTT- OG EGGPRODUKSJON LANGS HELE VERDIKJEDEN

Animalia er et av Norges ledende fag- og utviklingsmiljøer innen kjøtt- og eggproduksjon. Vi tilbyr norske bønder og norsk kjøtt- og eggbransje kunnskap og kompetanse gjennom e-læring og kursvirksomhet, forsknings- og utviklingsprosjekter, husdyrkontroller og dyrehelsetjenester.

Animalia er en nøytral aktør som arbeider for og sammen med hele den norske kjøtt- og eggbransjen. Vi skal bidra til økt verdiskapning, reduserte kostnader og høy tillit til norsk kjøtt- og eggproduksjon.

FORORD

Sauekontrollen er den landsomfattende husdyrkontrollen for sau. Kontrollen er åpen for alle saueprodusenter i Norge. Medlemskapet organiseres gjennom slakteriene. Animalia har den sentrale administrasjonen, med ansvar for drift og utvikling av den sentrale databasen og utvikling av registrerings- og rapporteringsverktøy for medlemmer og rådgivere.

Basert på tall fra 31. desember 2014 var i overkant av 31 prosent av landets sauebesetninger og 43 prosent av landets søyer over 1 år registrert i Sauekontrollen. Vi har sett en gledelig og rekordstor økning i medlemstallet dette året. Per 31.12.14 hadde vi 4 250 medlemmer og det øker stadig. Søyetallet er derimot noe redusert i år. Årsaken til dette er gjennomføring av en stor oppryddingsjobb i forhold til utmelding av inaktive dyr i databasen. Søyetallet for 2014 gir et mer korrekt bilde av aktive søyer i Sauekontrollen, et tall vi tidligere år har overvurdert da inaktive søyer har vært inkludert. Gjennomsnittlig besetningsstørrelse hos medlemmer i kontrollen er 70,4 para søyer og gimrer, også en del ned i forhold til tidligere år grunnet overvurdering av soyetallet i besetningene.

Andel medlemmer som registrerer data selv øker for hvert år. 86 prosent av medlemmene er nå egen-registratorer.

Vi håper medlemmer og andre saueinteresserte bruker årsmeldingen aktivt. Den kan brukes til å sammenligne egne resultater med landsgjennomsnitt, som et oppslagsverk og kan forhåpentligvis være til inspirasjon.

Statistikken i årsmeldingen er basert på opplysninger samlet inn til den sentrale databasen. Med i statistikken er alle innmeldte medlemmer som har registrert de aktuelle opplysningene i 2014. Enkelte år gjøres det endringer i beregninger som får betydning for sammenligning tilbake i tid. Der dette er gjort er endring beskrevet ved den enkelte tabell og/eller markert med bruk av en tykk strek i tabellen.

For Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og
Helsetjenesten for sau

Finn Avdem
Leder

Marit L. Lystad, Mari Langaker og Grethe Ringdal
Sauekontrollen

Lisbeth Hektoen
Helsetjenesten for sau

SAUEKONTROLLENS FORMÅL

- Skaffe det enkelte medlem informasjon om egen besetning som grunnlag for styring/planlegging og kvalitetssikring av produksjonen.
- Legge grunnlag for landsomfattende avlsarbeid på sau gjennom fullstendig oversikt over dyras identitet ved merking og informasjon om enkelt dyr og besetning.
- Gi informasjon og oversikt over sykdom i besetningen og samle helseopplysninger til bruk i forebyggende helsearbeid og sjukdomsbekjempelse.
- Skaffe dokumentasjon ved livdyrsalg.
- Gi nødvendige opplysninger for generell rådgiving, informasjon, forskning, statistikk og prognoser.
- Være en del av de tiltakene som skaper aktivt og levende produsentmiljø.

ORGANISERING OG FINANSIERING

Animalia har administrasjonen av Sauekontrollen sentralt og står for drift og utvikling av registrerings- og rapporteringsverktøy for medlemmer og rådgivere og for den sentrale databasen. Slakterier, både samvirke og frittstående, har det lokale ansvaret, med rådgivere/registratorer rundt omkring i landet.

De innsamlede data er grunnlag for statistikk, dokumentasjon, forskning og avlsarbeid på sau, hvor Norsk Sau og Geit er ansvarlig for avlsindeksberegninger. Finansiering av den sentrale drift og utvikling dekkes av Omsetningsrådet. Finansiering av lokal drift i slakteriene dekkes delvis av medlemsavgifter.

SAMARBEIDSRÅDET FOR SAUEKONTROLLEN OG HELSETJENESTEN FOR SAU

Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for sau er Sauekontrollens øverste veiledende organ. Saker vedrørende regelverk, veiledende priser, rettigheter og plikter som følger av medlemskapet, samt årsmelding og budsjett, er saker som behandles i dette forum.

Samarbeidsrådet består av representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Nortura og Norsk Sau og Geit (NSG). Det har vært avholdt 1 møte og blitt behandlet totalt 7 saker i Samarbeidsrådet i 2014.

Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for Sau har i 2014 bestått av:

Pål Kjørstad/Finn Avdem (leder)
Norsk Sau og Geit/Nortura

Thor Blichfeldt
Norsk Sau og Geit

Lars Haneborg/Ida Mathisen
Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund

MEDLEMSKAP I SAUEKONTROLLEN

Sauekontrollen er åpen for alle saueholdere i Norge. Medlemskapet organiseres via slakteriene. Medlemmene kan velge om de vil registrere sine opplysninger selv eller om de ønsker å sende opplysningene til rådgiver. Rådgiver registrerer da opplysningene inn til Sauekontrollens sentrale database på vegne av medlemmet.

MEDLEMSKAP I SAUEKONTROLLEN GIR:

- Enkelt registreringsverktøy. Sauekontrollen Web og Sauekontrollen App gjør det mulig å registrere opplysninger raskt og enkelt.
- Nyttige rapporter på Sauekontrollen Web. Alle medlemmer får tilgang til rapporter om produksjon og helsetilstand i egen besetning på web.
- Bedre oversikt over egen besetning. Sauekontrollen gir deg bedre oversikt over besetningen og hjelper deg å styre produksjonen.
- Grunnlag for avlsarbeid. Sauekontrollen er grunnlaget for avlsarbeid på sau i Norge og gir deg avlsverdier og oversikt over kåra værer. For å få kåra værlam og få avlsindekser må dyret være registrert i Sauekontrollen.
- Enklere å etterleve krav til dokumentasjon. Sauekontrollen gjør det lettere å etterleve offentlige krav – og holde oversikt over opplysningene.

For mer informasjon, ta kontakt med ditt lokale slakteri. Se oversikten over rådgivere/registratorer lenger bak i årsmeldingen.

REGISTRERINGSVERKTØYET I SAUEKONTROLLEN

Alle medlemmer, uavhengig av medlemstype, har nå de samme tilganger til registrering og rapporter i Sauekontrollen Web, noe vi tror vil bidra til at enda flere vil se hvilke muligheter som finnes og bli en aktiv bruker av verktøyet. De som ønsker å fortsette registrering via rådgiver gjør dette som før. Som et

supplement til weben har alle medlemmer tilgang til Sauekontrollen App for IOS og Android. Denne er spesialtilpasset for små skjermer og kan også benyttes offline. Appens bruksområde er i hovedsak å være et lett tilgjengelig verktøy for datafangst og oppslag. Pris på tilgang til registrerings- og rapporteringsverktøyet (web + app) fastsettes av slakteriet du leverer til, men veiledende pris er kr 950 per år.

SAMARBEID MED ANDRE PROGRAMMER OG UTSTYR

Sauekontrollen Web tar imot lammingsregistreringer, vekstdata, paringsdata og fostertellingsdata registrert på Biocontrol sin lesestav HHR3000. Det også kan lastes ned data fra Sauekontrollen Web til lesestaven. 2014 var første året man også kunne få registrert lamming (via webservice) til Sauekontrollen fra lesestaven HHR. Les mer om dette på OS ID sine nettsider.

Vekstdata fra de elektroniske vektene fra Knarrhult, Nessemaskin og Trutest kan leses inn via filoverføring til Sauekontrollen Web.

Brukere av PC-programmet Led-Sau kan sende og motta data fra Sauekontrollen. Ny kommunikasjonsløsning ble lansert 11.juni 2014 og foregår nå sømløst via webservice og ikke via filer som tidligere. Dette var en betydelig forenkling for produsent og rådgiver. Faren for overskriving av data er kraftig redusert. I 2014 rapporterte ca. 230 besetninger lamminger og vektorer via Ledsau.

AKTIVITETER I SAUEKONTROLLEN I 2014

NY SAUEKONTROLL

Fra vi lanserte Sauekontrollen Web i 2008 har det skjedd en rivende utvikling innen IT og bruken av teknologi i landbruket har beveget seg et godt stykke fremover. Den 19. februar 2014 kunne vi lansere en etterlengtet ny versjon av Sauekontrollen Web. Denne versjonen inneholdt basis- og vårfunksjoner. Gjenstående funksjoner ble fortløpende lansert utover året inntil ny Sauekontroll var fullført høsten 2014.

- Ny versjon er utviklet på Java programmeringsplattform og gir oss disse fordeler:
- Investering i fremtidig teknologi
 - Ingen innloggingsproblemer
 - Økt brukervennlighet ved å bli tilgjengelig på flere nettlesere og enheter
 - Økt sikkerhet gjennom tilgang til programmeringskompetanse
 - Frigjorte ressurser på brukerstøtte

Den nye versjonen er laget etter mal av ny Storfekjøttkontroll, men med en hel rekke tilpasninger til brukernes ønsker og behov. Både produsenter og rådgivere har aktivt deltatt i utviklingen av ny versjon. Jevnt over har vi fått svært positive tilbakemeldinger. Noen justeringer har vi gjort etter lansering, men den nye weben har generelt sett fått god mottagelse ute i felt. Det er fokusert på stor grad av fleksibilitet og mulighet for egne tilpasninger, enkle og rasjonelle registreringer og et økt utvalg av rapporter og analyser. Det ble lagt ut jevnlige oppdateringer med nye funksjoner utover året inntil den gamle versjonen i sin helhet var erstattet og prosjektet ble avsluttet sent høsten 2014. Ny versjon fungerer på alle de mest brukte nettlesere i tillegg til ulike operativsystemer og skjermstørrelser (Mac, nettbrett, Ipad, smartphone). Innloggingsproblemene vi slet med i gammel versjon er nå historie. Alle medlemmer har lik tilgang til registreringer og rapporter, uavhengig av medlemstype. Sauekontrollen Web skal være et godt verktøy for bredden av norske sauebønder.

REKORDSTOR MEDLEMSVEKST

Vi har i 2014 sett en økning i medlemstallet på 524 besetninger. Korrigeret for utmeldinger endte vi på en netto økning på 460 medlemmer, høyere enn noen gang før. Per 31.12.14 hadde vi 4 240 medlemmer. Dette er svært gledelig, og vi tar sikte på å øke ytterligere også i året som kommer.

Flere medlemmer betyr et større datagrunnlag, noe som gir sikrere statistikker og er verdifullt som grunnlag for avlsarbeid og for dokumentasjon av norsk saueproduksjon. Dette betinger selvsagt at andel passive medlemmer er så liten som mulig.

INFORMASJON

Sauekontrollen har vært synlig i form av en fast spalte i alle utgaver av bladet Sau og Geit. I tillegg har det vært skrevet egne artikler med fokus på bonders nytteverdi av Sauekontrollen. Sauekontrollen var som vanlig å se på Dyrsku'n i Seljord og i år også på Agrisjå i Stjørdal. Det har også vært holdt foredrag om Sauekontrollen på Lam 2014, gjennom prosjekter som er driftet av fylkene samt årsmøter og medlemsmøter i regi av slakteriene og NSG. I tillegg er det gitt undervisning om Sauekontrollen ved NMBU. Med ny Sauekontroll har vi holdt kurs rundt omkring i landet for å motivere folk til å ta i bruk den nye Sauekontrollen. Som vanlig har Sauekontrollen sendt ut en kalender med bladet Sau og Geit sammen med Helsetjenesten for sau. Medlemmene oppfordres til å følge med på Sauekontrollens hjemmeside og på selve innloggingsiden. Her legges det ut driftsmeldinger, viktige meldinger, påminnelser om frister, tips og andre nyheter fra Sauekontrollen. Det er også her man finner oversikt over innhold og dato for de ulike lanseringene som er lagt ut.

DRIFT

Driftsåret 2014 har på mange måter vært et spesielt år med lansering av ny versjon og utviklingsarbeid pågående gjennom store deler av året. Den sentrale brukerstøtten hos Animalia har redusert telefonid til fire dager i uka og holder nå telefonen stengt hver onsdag.

Ved lansering av ny Sauekontroll ble alle data konvertert over fra gammel til ny database. I forbindelse med NSG sin første avlsindeksberegning på disse dataene ble det oppdaget en alvorlig feil i konverteringen. Feilen medførte at nesten 800 000 individer mistet informasjon om far. Data ble rettet opp så fort feilen ble oppdaget, men medførte at den første foreløpige indeksberegningen i juni ble avlyst. Animalia har beklaget dette og saken er tatt opp i ledergruppe i Animalia, i Bransjestyret og i Samarbeidsrådet.

De resterende indeksutplukk har gått som planlagt og til fastsatt tid, det samme med utsending av sentrale lister. Sauekontrollen har mottatt data fra eksterne enheter og programmer og har hatt et godt samarbeid med bl.a. NSG, Biocontrol, slakteriene og Lindholt Data rundt kommunikasjon og overføring av data.

HELSEDATA FRA DYREHELSEPORTALEN

I januar 2012 ble Dyrehelseportalen etablert. Her registrerer veterinærer utførte behandling og utlevering av medisin. Disse registreringene blir nå overført til Sauekontrollen hvor det kobles til det rette individet såfremt individnummer på sauen er korrekt angitt av veterinæren. Vi så en viss økning

i rapportering av helsedata i 2013, og økningen fortsetter i 2014. Når Dyrehelseportalen etterhvert får økt oppslutning kan vi derfor ha håp om at helsedata i Sauekontrollen kan si noe om helsestatus i norske saubesetninger. Det er derfor viktig at du som produsent oppfordrer praktiserende veterinær i din besetning til å rapportere utlevering av medisin via Dyrehelseportalen. Kun da kommer disse dataene deg selv og næringen til gode.

SØKNAD OM ROVDYRERSTATNING

«Forskrift om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt» ble endret i 2014 og nye krav til dokumentasjon på individnivå ble innført. For de av medlemmene som søkte om erstatning for tap av sau til freda rovvilt, og som samtykket i datautveksling under søknadsprosessen hos Miljødirektoratet, åpnet Sauekontrollen for sending av individdata som dokumentasjon på vegne av medlemmene. Av rundt 1540 søknader om erstatning for 2014 var ca. 780 fra medlemmer i Sauekontrollen. 95 % av medlemmer samtykket til datautveksling under søknaden.

SAUEKONTROLLEN APP

Arbeidet med utvikling av Sauekontrollen App har pågått gjennom 2014. Den ble endelig lansert i januar 2015, betydelig forsinket i forhold til opprinnelig plan. Utfordringer med kommunikasjonen mellom app og Sauekontrollens database, RFID-problematikk og stort arbeidspress er av årsakene til forsinkelsen. Appen fungerer på Android-telefoner og Iphone. RFID-funksjonene er noe ulike for de to versjonene. Etter lansering gjenstår det fortsatt en

del utfordringer rundt RFID, men disse søkes løst før lamming 2015. Mottakelsen av appen er det enda for tidlig å trekke noen konklusjoner rundt. Den ble lastet ned 1000 ganger første uka etter lansering, men det er først under vårens lammingsregistrering den får testet sin funksjonalitet.

UTSENDING AV SENTRALE LISTER

Pga de tekniske problemene med gammel versjon i 2013 ble årsrapport, helseutskrift og nøkkeltallsanalyse sendt ut i papirformat til alle medlemmer på nyåret 2014. I den nye versjonen er det ikke mulighet for produsent til selv å bestille/avbestille papirlister. Vårlista ble derfor sendt til alle medlemmer som hadde bestilt den i gammel versjon, mens høstlista kun ble sendt ut til medlemmer som rådgiver registrerer for.

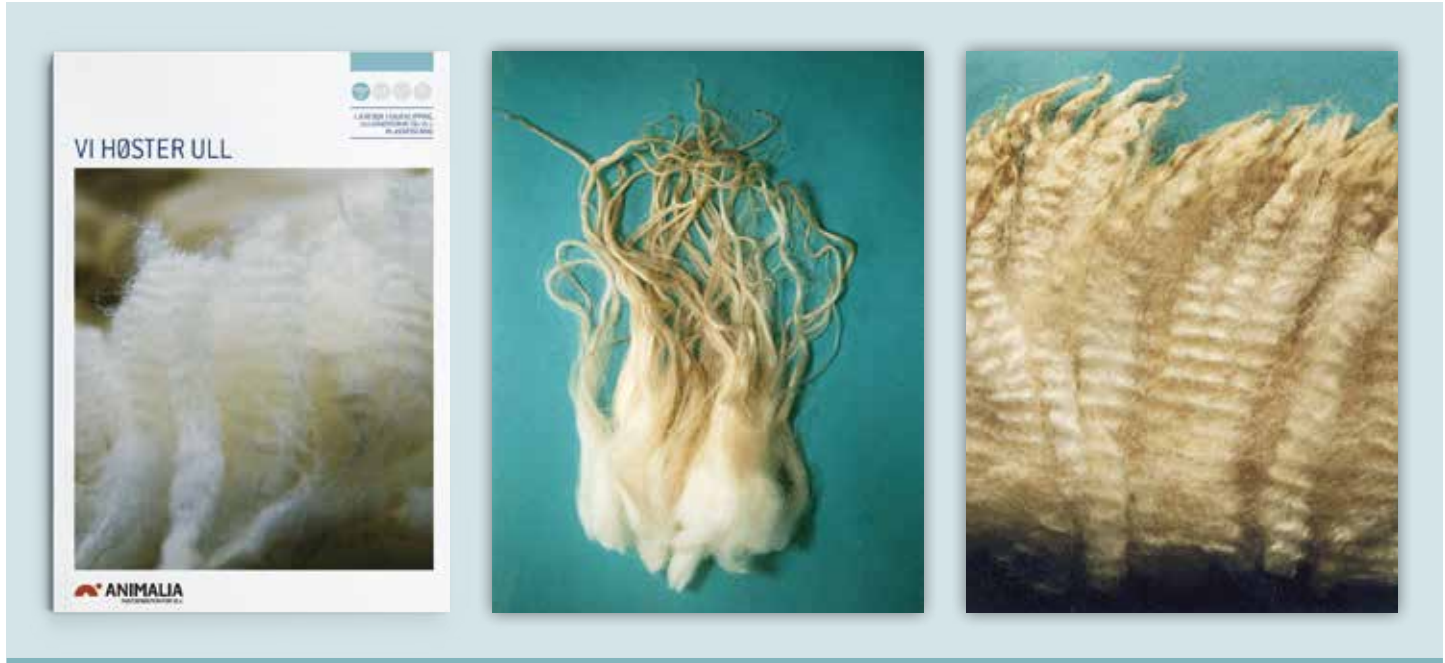
Alle medlemmer har samme tilgang til å logge seg inn i weben og hente ut oppdaterte lister til enhver tid.

DYKTIGE LOKALE RÅDGIVERE

Sauekontrollen har dyktige og ivrige rådgivere ute i felten som har opparbeidet seg gode kunnskaper om kontrollen. Alle yter brukerstøtte ovenfor medlemmene, i tillegg til den sentrale brukerstøtta hos Animalia. Den sentrale administrasjonen har god kontakt med rådgiverne. Denne kontakten er viktig for den daglige driften og for å få verdifulle innspill til videreutvikling av Sauekontrollen. Det er liten tvil om at lokal forankring og engasjement er avgjørende for at Sauekontrollen skal være det verktøyet medlemmene har bruk for.

Disse personene har arbeidet med Sauekontrollen i hele eller deler av 2014. Da det ofte er endringer i hvem som registrerer, anbefales det å kontakte slakteriet hvis dere er usikker på hvem som er deres lokale kontakt.

Rådgivere i Sauekontrollen 2014			
NORTURA SA		Frittstående slakterier	
Vest:	Marie Fuglestad	Hilde Kalleklev Håland	Fatland AS
	Øystein Bjelland	Berit Pettersen	Fatland AS
	Karluf Håkkull	Gerd Skjoldal	Fatland AS
	Olav T. Bø	Trond Ola Heggen	Furusest AS
	Johannes Nedrebo, t.o.m 01.06.14	Pål Kjørstad	Furusest AS
Øst:	Einar Helge Haugstad	Georg Fredrik Ueland	Prima Slakt AS
	Torhild F. Sisjord	Henning Sandmæl	Røros Slakteri AS
	Jan Aarskog, t.o.m 01.03.14	Aud Marie Bøe Holand	Slaktehuset Eidsmo Dullum
	Toril Hårdnes	Klaus Arild Sandøy	Slaktehuset Eidsmo Dullum
	Vinni Foss	Jarle Sæten	Nordfjord Kjøtt
Nord:	Eirik Kolbjørnshus/Randi Rogne	Ragnhild Tryggestad	Ole Ringdal AS
	Evy Moen	Kjell Åge Vannes	Horn's Slakteri
	Bjørn Wæhre	Øyvind Skjemstad	Midt-Norge Slakteri
	Knut B. Simensen	Frode Thorkildsen	Jens Eide AS
	Gunhild Johnsen	Aina M. Jensvold	Gammelnorsk Spælsaulag
	Ann Mari Fause		
	Knut Joakimsen		
	Bjørnar Sveli		
	Unn Lauvbakk		
	Jan Ove Stene		

ULLDATA FRA SLAKTERIENE I AVLSARBEIDET

Nortura har nå linjeklipping på 7 av sine 9 anlegg, og i 2014 ble 86 % av lammene slaktet på et slakteri med linjeklipping. Linjeklipping gir mulighet for å registrere ullvekt og ullkvalitet (klassifisering) knyttet til det enkelte individ, og da kan opplysningen brukes i avlsarbeidet.

Overføringen av ulldata på individnivå fra slakteriene til Sauekontrollen startet i 2014. Vi i NSG har regnet på de innkomne opplysningene, avgrenset til:

- Lam slaktet i september-november 2014
- Rasene NKS, kvit spæl og sjeviot
- Medlemmer av væreringene

Resultatene er sammenfattet i tabellen nedenfor.

Det er stor forskjell mellom rasene i andelen som går i klasse 1. Den kvite spælsauen har 61 % i klasse 1, mens NKS har 95 % og sjeviot hele 98 % i klasse 1.

Arvegradene for ullvekt er middels høye, på nivå med arvegradene for kjøttklasse og fettgruppe. Arvegradene for ullkvalitet er lavere, på nivå med arvegradene for slaktevekt og morsevne.

Det vanlige utsagnet i næringa er: «Ull er veldig arvelig». Hvorfor får vi da ikke arvegrader på 0,4-0,5 for egenskapen ullkvalitet?

Ullfellen kan bli nedklasset til klasse 2 av mange ulike årsaker. En egenskap som er sammensatt av mange egenskaper, der noen er svært arvelige (for eksempel fiberdiameter) og andre ikke er arvelige i det hele tatt (for eksempel merkemaling), har en lavere arvegrad enn enkelte egenskaper hver for seg. Registrering på en todelt skala, og der frekvensen i den ene klassen i tillegg er lav, drar også den beregnede arvegraden automatisk nedover.

Avlsrådet for sau i NSG vil på sitt møte i juni 2015 bestemme om vi skal starte å beregne egne indekser for ullvekt og ullkvalitet, og hvilken vekt vi i så fall skal legge på disse egenskapene i det samlede avlsmålet (0-indeksen).

Thor Blichfeldt
Avls- og seminsjef i NSG

Ulldata for lam fra væreringene slakta høsten 2014. Antall lam, gjennomsnittlig ullvekt og arvegrad på ullvekt. Andel av lammene i klasse 1 og klasse 2 og arvegrad for ullkvalitet*.

Ulldata for lam fra væreringene slakta høsten 2014			
	NKS	Kvit spæl	Sjeviot
Antall lam	83 236	7 292	1 910
Ullvekt			
Gjennomsnitt	0,90 kg	1,09 kg	0,98 kg
Arvegrad (h²) *	0,33	0,26	0,35
Ullkvalitet			
Klasse 1 (C1 eller F1)	95 %	61 %	98 %
Klasse 2 (C2 eller F2)	5 %	39 %	2 %
Arvegrad (h²) *	0,08	0,10	0,05

* Arvegradene er foreløpige analyser basert på kun ett år med registreringer.

SATSINGSOMRÅDER

VIDEREUTVIKLING AV WEB

Arbeidet med Sauekontrollen 2015 vil i første halvår bestå av å samle erfaringer med den nye versjonen for å danne grunnlaget for videre utvikling. Det skal arrangeres både rådgiversamling og produsentsamling slik at brukerne involveres i prosessen med å definere hva som skal utvikles videre. Vi ønsker bl.a. at Sauekontrollen skal bli et enda bedre verktøy for fagrådgivning ute i felt, og vil derfor ha fokus på funksjoner som rådgiverne på bondens slakteri kan bruke til å danne studiegrupper og/eller bistå den enkelte bonde med produksjonsplanlegging. Eksempler på slike funksjoner er utplukk av data for en eller flere produsenter som kan tas inn i ulike analyser som synliggjør forbedringsområder. Andre satsingsområder vi ønsker å ta tak i er avlsplanleggingsverktøy og økonomi i egen besetning. Dette er tema det stadig etterspørres funksjoner for og vi vil starte arbeidet med å gjøre Sauekontrollen til et bedre verktøy på disse områder. Videreutvikling av weben vil i hovedsak skje i andre halvår av 2015.

FOKUS PÅ INTEGRASJON

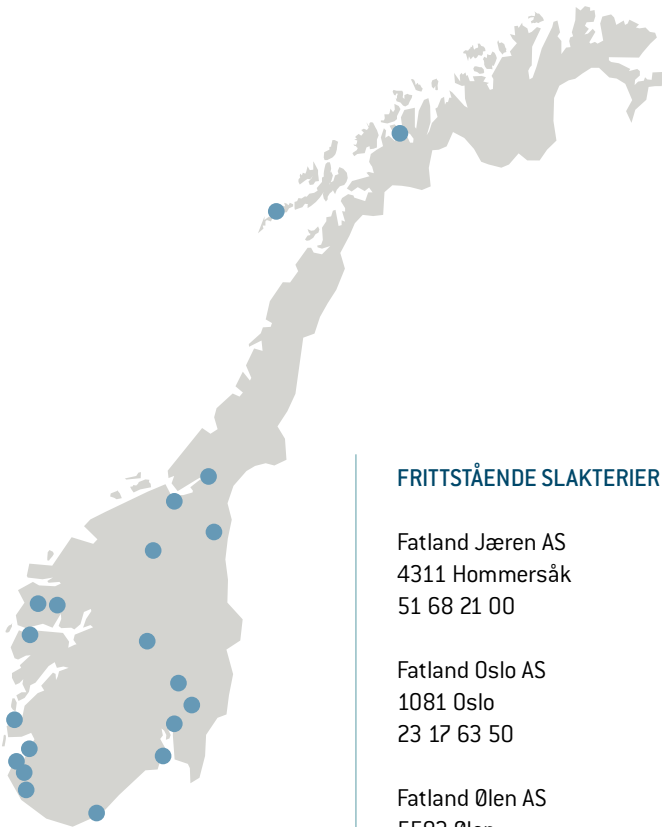
Vi skal fortsette å ha fokus på integrasjon med eksterne enheter og systemer. Vi skal utbedre dataoverføring mellom Dyrehelseportalen og Sauekontrollen og mellom LedSau, BioControl, vekter og rfid-lesere. Det er en utfordring at det finnes så mange ulike systemer i landbruket, og at et fåtall av dem kan utveksle informasjon på tvers.

ØKNING I MEDLEMSTALL –OG ANDEL

Det har vært en formidabel medlemsvekst i 2014, og vi vil arbeide for fortsatt økning i medlemstall – og andel også i 2015 gjennom å være synlige på kurs og møter lokalt forankret, vi skal skrive artikler som påpeker nytteverdien av medlemskap i kontrollen og vi skal videreutvikle Sauekontrollen til å bli et enda bedre verktøy for bredden av norske saueprodusenter.

SLAKTERIER TILKNYTTET SAUEKONTROLLEN

NORTURA MEDLEMSSENTRER

Nortura Tønsberg
800 33 227

Nortura Rudshøgda
800 81 082

Nortura Sandeid
800 33 455

Nortura Forus
800 33 315

Nortura Førde
800 30 360

Nortura Malvik
810 30 303

Nortura Målselv
800 80 140

FRITTSTÅENDE SLAKTERIER

Fatland Jæren AS
4311 Hommersåk
51 68 21 00

Fatland Oslo AS
1081 Oslo
23 17 63 50

Fatland Ølen AS
5583 Ølen
53 77 55 00

Furuseth AS
2072 Dal
63 97 70 10

Horns Slakteri AS
8370 Leknes
76 05 54 00

Jens Eide AS
4790 Lillesand
37 40 34 00

Midt-Norge Slakteri AS
7600 Levanger
74 08 37 00

Slaktehuset Eidsmo Dullum AS
7228 Kvål
97 06 09 70

Ole Ringdal AS
6218 Hellesylt
70 26 91 00

TA KONTAKT MED DITT LOKALE
SLAKTERI FOR Å BLI MEDLEM AV
SAUEKONTROLLEN

STATISTIKK FRA SAUEKONTROLLEN

Vær oppmerksom på grunnlaget bak statistikken. Antall dyr eller besetninger bak gjennomsnittet er oppgitt i de fleste tabellene. Hvilken type opplysning det er snakk om, er viktig i vurderingen av tallmaterialet. Eksempelvis er påliteligheten av gjennomsnittlig andel dødfødte mindre enn gjennomsnittlige klassifiseringsresultat. Der hvor frekvensen er lav, vil hvert enkelt tilfelle ha innvirkning på gjennomsnittet. Oslo er ikke med på fylkesoversikter på grunn av for få produsenter. Grunnet ulikt tallmateriale bak tabellene, og avrunding, kan samme verdi (f.eks. gjennomsnitt høstvekt) variere med noen få desimaler i ulike tabeller.

3875 besetninger rapporterte lammingsopplysninger for 2014. Data for 2014, etterregistrert i 2015, er inkludert. Disse danner datagrunnlaget for tabellene i årsmeldingen. Unntaket er tabell 1 og 5 som ser på oppslutning for landet og fylket. Her er kun medlemmer som var innmeldt i 2014 inkludert.

Tall før 2000 den kan ikke sammenlignes direkte. I tabeller der beregningsgrunnlag er endret, er dette markert med en strek i tabellen før og etter ny beregning.

BEGREP OG DEFINISJONER

VOKSEN

Søye født 2 år eller mer før årsmeldingsåret.

GIMRE

Hunndyr født året før årsmeldingsåret.

PARA SØYER

Voksne søyer og gimrer som er registrert med lam, kasting eller som gjeld. Upara søyer og gimrer, overførings søyer og søyer med manglende informasjon ikke er medregnet.

SØYER PER 31.12

Søyer født 1 år eller mer før årsmeldingsåret, innmeldt 31.12 årsmeldingsåret. Dette brukes kun i forhold til tall fra Statens landbruksforvaltning. Se fotnoter tabell 1 for mer detaljer.

BURD

Antall lam søya har med seg på det aktuelle tidspunkt (burd vår = antall lam om våren, burd høst = antall lam om høsten).

LAM OM HØSTEN

Antall lam per søye som har høstvekt og/eller slaktevekt.

KORRIGERT HØSTVEKT

Beregnet høstvekt ved 145 dagers alder ut i fra antatt daglig tilvekst for rasen. Følgende tilvekstsatser brukes når veid høstvekt korrigeres:

Norsk Kvit Sau	0,25 kg/dag
Sjeviot	0,22 kg/dag
Pelssau	0,21 kg/dag
Spælsau	0,23 kg/dag

KORRIGERT SLAKTEVEKT

Slaktevekt korrigert til 160 dagers alder. 110 g/dag i slaktetilvekst utover 160 dagers alder brukt på alle raser.

AVDRÅTT

Lammevekt om høsten, i kg høstvekt. Lam som mangler høstvekt, men er slaktet, gis en gjennomsnittlig høstvekt.

RISIKOPOPULASJON

Tap i prosent er alltid regnet ut fra risikopopulasjonen om ikke annet er spesifisert. Det vil si dødfødt er i prosent av alle fødte lam, død inne er i prosent av levende fødte, død på sommerbeite er i prosent av de som levde ved slipp på sommerbeite, totalt tap er i prosent av alle fødte lam. Merk at dette begrepet ikke brukes i helserapporten.

TAPT SOMMERBEITE

Innmeldte lam uten høstvekt og/eller slaktevekt teller med som tapt på sommerbeite.

RASE

Våren 2010 ble det gjort en endring i Sauekontrollen som medførte endring av rasedefinisjon. Dyr født fra og med 2010 får automatisk fars rase ved fødsel. Alle eldre dyr får definert rase basert på mors rase.

- 1) Alle besetninger innmeldt 31.12 årsmeldingsåret. Før 2008: Kun besetninger som innrapporterte lammingsopplysninger årsmeldingsåret. 438 besetninger registrerte ikke lammingsopplysninger i 2014. Det høye antallet kan skyldes stor medlemsvekst mot slutten av året.
- 2) Medlemmer som andel av antall besetninger som søkte produksjonstilskudd for 'Voksne sauer over ett år' 1.1. årsmeldingsåret (SLF).
- 3) Søyer over 1 år, innmeldt 31.12. årsmeldingsåret. Før 2008: Søyer og gimrer registrert med lam, kasting eller som gjeld samt søyer over ett år og eldre som ikke er para.
- 4) Søyetal som andel av antall 'Voksne sauer over ett år' det er søkt produksjonstilskudd for per 1.1 årsmeldingsåret minus antall 'Værer, 1 år og eldre' det er søkt produksjonstilskudd for 31.07 årsmeldingsåret (SLF). Tilslutning fra 2008 og fremover er beregnet på nytt pga korrigering av søyetal (inaktive dyr er utelatt)

HISTORISK UTVIKLING

Tabell 1. Utvikling av medlemstall, antall kontrollerte søyer over 1 år og tilslutning				
År	Antall buskaper ¹⁾	Tilslutning buskaper, % ²⁾	Antall voksne søyer ³⁾	Tilslutning søyer, % ⁴⁾
1972	3 597		94 417	
1982	5 300		236 738	
1990	5 594		284 440	
1992	5 397		295 984	
1993	5 282	21,2	289 010	
1994	5 256	21,2	303 097	
1995	5 367	21,8	303 828	
1996	5 310	22,3	297 144	
1997	5 170	22,5	288 849	
1998	5 061	22,8	285 133	
1999	4 925	22,6	279 924	
2000	4 929	22,9	291 673	26,9
2001	4 872	23,3	299 976	27,0
2002	4 783	25,4	304 539	27,1
2003	4 600	25,7	307 434	28,0
2004	4 402	25,8	309 573	28,1
2005	4 140	25,5	303 058	27,8
2006	3 935	25,4	291 905	28,6
2007	3 838	26,1	282 142	28,3
2008	3 928	27,4	275 180	38,8
2009	3 997	27,8	291 036	40,2
2010	3 899	27,4	295 725	39,3
2011	3 850	27,3	297 336	39,1
2012	3 850	27,6	306 947	39,2
2013	3 923	28,5	314 823	38,8
2014	4 313	31,3	302 155	43,2

Tabell 2. Historisk utvikling av lammetall, korrigert høstvekt og korrigert avdrått per para søye								
År	Totalt fødte lam	Levende fødte lam	Lam om høsten ¹⁾		Tilvekst fødsel/høst [g/dag]	Korrigert høstvekt [kg] ²⁾	Korrigert avdrått [kg] ²⁾	
			Uten kopplam	Med Kopplam			Uten kopplam	Med Kopplam
1990			1,55			43,8	67,8	
1992			1,53			41,7	63,8	
1993			1,54			44,4	68,4	
1994			1,55			43,7	67,7	
1995	1,86	1,79	1,54		276	42,9	66,1	
1996	1,86	1,80	1,54		275	42,8	65,9	
1997	1,86	1,80	1,55		271	43,4	67,3	
1998	1,87	1,81	1,54		267	42,5	65,4	
1999	1,89	1,83	1,55		269	42,2	65,4	
2000	1,90	1,84	1,58	1,63	274	44,2	69,9	71,9
2001	1,93	1,87	1,59	1,64	271	43,8	69,8	71,9
2002	1,93	1,87	1,60	1,65	276	44,5	71,0	73,0
2003	1,96	1,89	1,60	1,65	270	43,7	69,9	72,2
2004	1,98	1,90	1,63	1,66	278	44,8	73,0	75,6
2005	2,00	1,92	1,62	1,69	281	45,1	73,2	75,6
2006	2,05	1,97	1,63	1,68	276	44,5	72,5	75,3
2007	2,05	1,97	1,64	1,70	275	44,4	72,6	75,8
2008	2,07	1,98	1,63	1,71	283	45,5	74,2	77,6
2009	2,09	2,00	1,64	1,71	279	44,9	73,5	76,8
2010	2,10	2,01	1,63	1,69	277	44,6	72,8	76,1
2011	2,10	2,01	1,61	1,69	272	44,6	70,8	74,4
2012	2,07	1,98	1,60	1,68	279	44,9	71,8	75,4
2013	2,11	2,01	1,60	1,70	272	44,1	70,7	74,9
2014	2,11	2,02	1,62	1,73	284	45,6	73,8	78,7

- 1) Lam om høsten inkluderer lam med høstvekt og/eller slaktevekt.
- 2) Høstvekt og avdrått er korrigert til 145 dager.
- I tabellen er tallene før og etter 2000 ulikt beregnet. Tall f.o.m. 2000 kan sammenlignes.

Kopplam er inkludert i alle tall, med unntak av vekter og tilvekster. Vekter og tilvekster for kopplam finnes i tabell 4.

Sett inn tall for egen besetning og sammenlign med landsgjennomsnittet. Hvor er det forbedringsområder i din besetning?

LANDSOVERSIKT

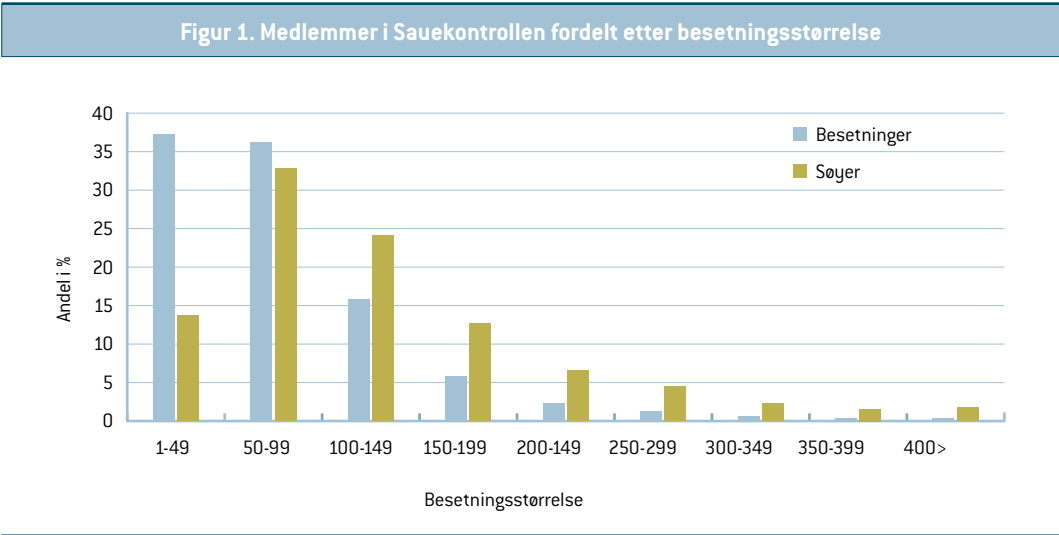
Tabell 3. Gjennomsnittlige produksjonsresultater per para søye		
År	2014	Egne tall
Totalt fødte lam	2,11	
Dødfødt, %	4,18	
Levedefødte lam	2,02	
Tapt inne, %	2,94	
Tapt på vårbeite, %	0,89	
Tapt på sommerbeite, drept av rovdyr eller manglende opplysninger, %	10,16	
Gjennomsnitt lammedato	29.04.2014	
Fødselvekt, kg	4,8	
Vårvekt, kg	18,4	
Høstvekt, kg	43,8	
Korrigert høstvekt, kg	45,6	
Slaktevekt, kg	20,2	
Korrigert slaktevekt, kg	20,3	
Tilvekst fødsel - vår, g/dag	338,0	
Tilvekst vår - høst, g/dag	259,0	
Tilvekst fødsel - høst, g/dag	284,0	
Tilvekst fødsel-slakt, g/dag	112,0	
Alder vårvekt	39,7	
Alder høstvekt	137,5	
Alder slaktevekt	159,7	
Slakteklasse	R+	
Fettgruppe	2+	
Lam om høsten uten kopplam	1,62	
Lam om høsten med kopplam	1,73	
Avdrått uten kopplam, kg	68,4	
Avdrått uten kopplam korrigert, kg	73,8	
Avdrått med kopplam korrigert, kg	78,8	

Tabell 4. Gjennomsnittlige produksjonsresultater for kopplam		
År	2014	Egne tall
Tapt inne, %	4,56	
Tapt på vårbeite, %	1,55	
Tapt på sommerbeite, drept av rovdyr eller manglende opplysninger, %	11,97	
Fødselvekt, kg	4,4	
Vårvekt, kg	18,7	
Høstvekt, kg	41,5	
Slaktevekt, kg	17,8	
Slakteklasse	R+	
Fettgruppe	2+	
Antall slakt	29 542	
Korrigert høstvekt, kg	44,6	
Tilvekst fødsel - vår, g/dag	326,0	
Tilvekst vår - høst, g/dag	264,0	
Tilvekst fødsel - høst, g/dag	283,0	
Slaktevekt, kg	17,8	

MEDLEMSOVERSIKT OG BESETNINGSSTRUKTUR

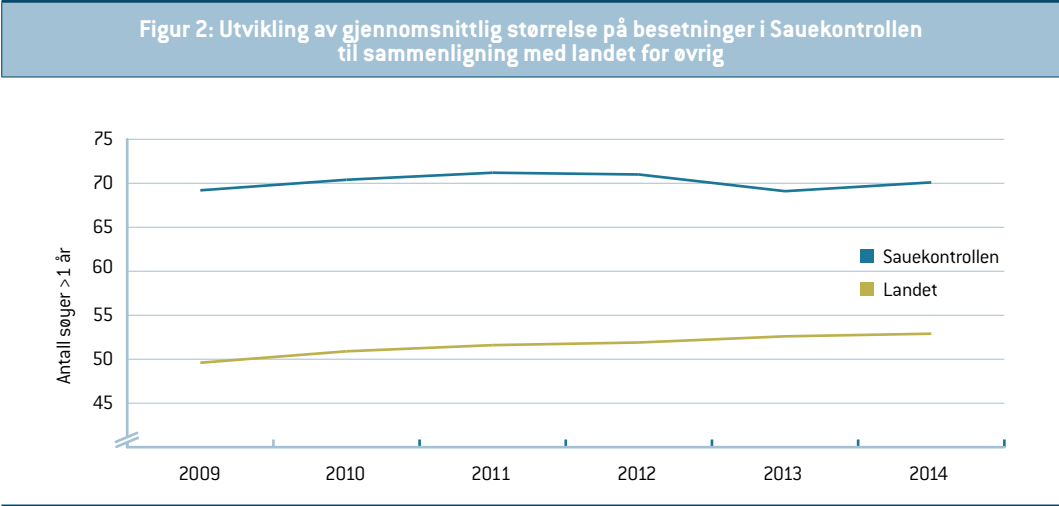
Tabell 5. Fylkesvis fordeling av medlemmer og søyer i Sauekontrollen, med tilslutning av besetninger og søyer fylkesvis og andel av medlemmer					
Fylke	Besetninger i Sauekontrollen	Søyer i Sauekontrollen	Tilslutning ¹⁾ besetninger	Tilslutning ¹⁾ søyer	Andel av alle i kontrollen
Østfold	39	1 456	28,5	35,4	0,5
Akershus	71	3 655	31,4	52,7	1,2
Hedmark	256	19 131	38,8	51,2	6,3
Oppland	591	42 678	45,0	54,2	14,1
Buskerud	246	20 171	45,1	64,4	6,7
Vestfold	38	1 761	31,4	51,1	0,6
Telemark	118	7 718	33,4	45,5	2,6
Aust-Agder	74	3 735	33,5	40,4	1,2
Vest-Agder	107	5 178	25,1	34,3	1,7
Rogaland	687	54 553	27,1	36,8	18,1
Hordaland	562	26 516	30,2	40,2	8,8
Sogn og Fjordane	402	21 961	25,4	35,9	7,3
Møre og Romsdal	249	13 812	25,2	33,8	4,6
Sør-Trøndelag	241	20 379	34,5	45,1	6,7
Nord-Trøndelag	205	16 266	41,5	60,6	5,4
Nordland	251	25 209	25,6	38,8	8,3
Troms	143	14 669	28,3	42,2	4,9
Finnmark	33	3 307	28,7	46,0	1,1
Landet	4 313	302 155	31,3	43,2	100

1) Tilslutning beregnet som andel av besetninger og andel av antall 'Voksne sauer over ett år' det er søkt produksjonstilskudd for per 1.1 årsmeldingsåret minus antall 'Værer, 1 år og eldre' det er søkt produksjonstilskudd for 31.07 års-meldingsåret (SLF). Fylke Oslo er holdt utenfor på grunn av lite tallmateriale.

Medlemstallet i kontrollen har hatt en meget positiv utvikling dette året, med en oppgang på hele 9 % fra foregående år. Søyetallet er gått ned. Årsaken til dette er at vi har foretatt en systemutmelding av inaktive dyr slik at Sauekontrollens database nå består av en mer aktiv populasjon enn før. Tidligere år har vi overestimert populasjonen av søyer. På landsplan ser vi at antall besetninger er stabil sammenlignet med fjoråret. Rogaland er det største medlemsfylket også i 2014 med 687 besetninger i kontrollen, fulgt av Oppland, Hordaland og Sogn og Fjordane. Når det gjelder oppslutning er det Buskerud og Nord-Trøndelag som topper statistikken med kontroll på hhv. 64,4 % og 60,6 % av søyene, med et landssnitt på 43,2 %.

Besetningsstørrelse blant medlemmer i Sauekontrollen er i snitt på 70,4 para søyer og gimrer. 36 % av besetningene har nå mellom 50-100 para søyer og gimrer. Nær 5 % av medlemmene har over 200 para søyer og gimrer, og 17 % av søyene i Sauekontrollen er i disse besetningene.

Tabell 6. Fordeling av voksne søyer og gimrer med lam, kasta/gjeld eller ikke para			
	Voksne	Gimre	Totalt
Med lam – antall [%]	222 465 [98,0]	65 041 [84,9]	287 506 [94,7]
Kasta/gjeld – antall [%]	4 023 [1,8]	5 909 [7,7]	9 932 [3,3]
Ikke para – antall [%]	366 [0,2]	5 647 [7,4]	6 013 [2,0]
Totalt	226 854 [100]	76 597 [100]	303 451 [100]

RASEFORDELING

Tabell 7: Rasefordeling voksne søyer		
Rase	Antall søyer	Andel av søyetall, %
Norsk kvit sau	223 950	73,8
Kvit Spælsau	31 977	10,5
Dala	7 333	2,4
Farga spælsau	6 002	2,0
Gammalnorsk spælsau	5 546	1,8
Steigar	4 430	1,5
Sjeviot	3 379	1,1
Norsk pelssau	2 840	0,9
Texel	2 729	0,9
Rygja	2 502	0,8
Gammelnorsk sau	2 444	0,8
Suffolk	2 098	0,7
Nor-X	1 857	0,6
Blæset	1 755	0,6
Grå trønder	975	0,3
Svartfjes	828	0,3
Ukjent rase	734	0,2
Fuglestadbroket	553	0,2
Charollais	528	0,2
Andre	991	0,3
Totalt	303 451	100

Besetningsstørrelse er her definert som antall søyer > 1 år for å kunne gi et mest mulig rett sammenligningsgrunnlag med offentlige tall. Vi har foretatt en systemutmelding av inaktive dyr slik at Sauekontrollens database nå består av en mer aktiv populasjon enn før. Tidligere år har derfor vi overestimert populasjonen av søyer. Figuren er korrigert for dette. Se fotnote 3 tabell 1 for mer forklaring.

Tabell 6 tar utgangspunkt i søyer som er registrert med lamming, eller har fått kode gjeld, kasta eller ikke para.

Tabell 7 viser fordelingen av søyer (voksne og gimre, para og ikke para) av de enkelte rasene i Sauekontrollen. Nærmere 74 % av de innmeldte dyra er kodet som Norsk kvit sau. I "Andre raser" inngår rasene Krysnings, Dorset, Oxforddown, Merino, Romney, Finsk landrase, Shropshire og Berrichon.

Kopplam er inkludert i tabell 8.

Para søye er definert som voksne og gimrer med lam eller som har kasta eller er gjeld. Overførings søyer og upara søyer og gimrer er ikke med i beregningen. Figur 4 viser andel dyr som ikke er para.

LAMMETALL OG LAMMETAP

Tabell 8. Antall fødte, levendefødte, prosentvis dødfødte og lam om høsten per para søye, fordelt fylkesvis												
	Totalt fødte lam			Levendefødte			Dødfødte, %			Lam om høsten inkl. kopplam		
Fylke	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre
Østfold	2,00	2,13	1,49	1,94	2,07	1,39	3,24	2,64	6,72	1,66	1,78	1,16
Akershus	2,02	2,20	1,50	1,95	2,13	1,42	3,61	3,11	5,76	1,52	1,67	1,07
Hedmark	2,15	2,34	1,61	2,06	2,23	1,53	4,48	4,39	4,89	1,73	1,89	1,26
Oppland	2,14	2,32	1,63	2,06	2,23	1,56	3,81	3,64	4,51	1,76	1,92	1,31
Buskerud	2,15	2,32	1,68	2,05	2,22	1,60	4,45	4,32	4,96	1,79	1,94	1,36
Vestfold	1,99	2,14	1,51	1,3	2,08	1,48	2,78	2,90	2,30	1,55	1,66	1,21
Telemark	2,13	2,29	1,67	2,04	2,20	1,59	4,12	3,86	5,12	1,76	1,91	1,33
Aust-Agder	2,03	2,19	1,53	1,96	2,12	1,46	3,58	3,38	4,49	1,68	1,81	1,26
Vest-Agder	2,09	2,25	1,63	2,00	2,16	1,55	3,97	3,68	5,11	1,69	1,83	1,29
Rogaland	2,11	2,26	1,61	2,01	2,16	1,51	4,70	4,48	5,77	1,77	1,90	1,34
Hordaland	2,11	2,26	1,59	2,02	2,16	1,51	4,43	4,32	5,03	1,78	1,90	1,33
Sogn og Fjordane	2,11	2,24	1,63	2,03	2,16	1,55	4,10	3,86	5,27	1,78	1,90	1,35
Møre og Romsdal	2,12	2,25	1,63	2,03	2,16	1,55	4,22	4,09	4,83	1,69	1,81	1,26
Sør-Trøndelag	2,06	2,22	1,54	1,99	2,14	1,47	3,82	3,78	4,05	1,69	1,83	1,22
Nord-Trøndelag	2,04	2,21	1,55	1,96	2,12	1,48	4,22	4,12	4,65	1,63	1,78	1,18
Nordland	2,07	2,24	1,53	1,98	2,15	1,45	3,94	3,76	4,77	1,63	1,78	1,15
Troms	2,11	2,28	1,60	2,03	2,20	1,53	3,57	3,37	4,46	1,74	1,90	1,26
Finnmark	2,18	2,30	1,71	2,07	2,19	1,60	4,99	4,79	6,11	1,75	1,86	1,31
Landet	2,11	2,27	1,60	2,02	2,18	1,52	4,18	4,01	4,94	1,73	1,87	1,28

Tabell 9. Antall fødte, levendefødte, prosentvis dødfødte og lam om høsten per para søye, voksen og gimre, fordelt på raser												
	Totalt fødte			Levendefødte			Dødfødte, %			Lam om høsten inkl. kopplam		
Rase	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre
Norsk kvit sau	2,17	2,34	1,67	2,08	2,24	1,58	4,44	4,26	5,21	1,78	1,93	1,34
Kvit Spælsau	2,00	2,14	1,48	1,92	2,07	1,42	3,69	3,58	4,27	1,67	1,81	1,19
Dala	2,18	2,25	1,41	2,10	2,17	1,36	3,65	3,66	3,41	1,71	1,76	1,06
Gammalnorsk spælsau	1,74	1,88	1,19	1,70	1,84	1,16	2,20	2,18	2,33	1,28	1,39	0,84
Farga spælsau	1,87	2,03	1,42	1,81	1,96	1,37	3,36	3,31	3,57	1,56	1,70	1,13
Steigar	2,28	2,31	1,79	2,19	2,22	1,66	3,99	3,79	7,51	1,78	1,80	1,44
Norsk pelssau	1,82	1,99	1,39	1,78	1,94	1,35	2,26	2,20	2,48	1,54	1,70	1,12
Sjeviot	1,87	1,98	1,32	1,79	1,91	1,24	3,93	3,67	5,85	1,57	1,66	1,09
Texel	1,84	1,96	1,29	1,76	1,89	1,19	4,31	3,88	7,36	1,59	1,70	1,07
Rygja	2,03	2,16	1,39	1,96	2,09	1,34	3,18	3,14	3,50	1,71	1,82	1,18
Gammelnorsk sau	1,58	1,67	1,11	1,56	1,65	1,10	1,28	1,38	0,48	1,32	1,41	0,86
Norsk pelssau	1,82	1,99	1,39	1,78	1,94	1,35	2,26	2,20	2,48	1,54	1,70	1,12
Landet	2,11	2,27	1,60	2,02	2,18	1,52	4,18	4,01	4,94	1,73	1,87	1,28

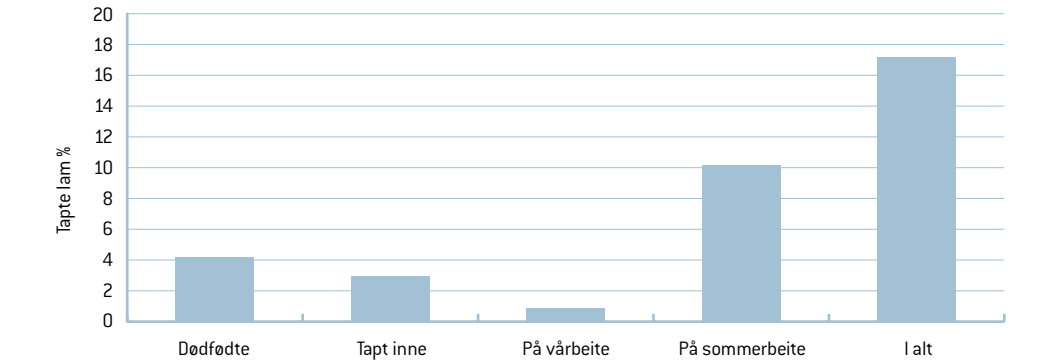
Tabell 10. Besetninger gruppert etter ulike nøkkeltall				
	Beste 1/3	Midtre 1/3	Dårligste 1/3	Snitt
Totalt fødte	2,39	2,12	1,82	2,11
Levendefødte	2,27	2,03	1,76	2,02
Dødfødte, %	1,05	3,67	7,45	4,18
Tap inne, %	0,47	2,29	5,97	2,94
Tap vårbeite, %	0,00	0,31	2,49	0,89
Tapt sommer	2,02	6,12	21,50	10,16
Totaltap	7,90	14,18	28,62	17,20
Lam om høsten	2,06	1,79	1,37	1,73

Besetningene er gruppert på nytt for hvert nøkkeltall. Kopplam er inkludert i tabellen. Tabellen inkluderer kun besetninger med >= 30 søyer (2 885 besetninger). Snittall i denne tabellen kan derfor ikke sammenlignes med snittall i tabeller som inkluderer alle besetninger som har rapportert lamming (3 875).

Tabell 11. Gjennomsnittsverdier for besetninger rangert etter lam om høsten			
	Beste 1/3	Midtre 1/3	Dårligste 1/3
Lam om høsten	2,06	1,79	1,37
Totalt fødte	2,34	2,10	1,88
Levendefødte	2,24	2,02	1,81
Dødfødte, %	4,30	4,17	3,67
Tap inne, %	2,55	2,91	3,25
Tap vårbeite, %	0,88	0,94	1,00
Tapt sommer	4,11	6,78	18,70
Totaltap	11,40	14,14	25,17

Figur 3. Andel tapte lam beregnet ut fra risikopopulasjonen

Besetningene er gruppert etter "Lam om hausten" og viser snitt for beste, midtre og dårligste tredjedel for de andre 'egenskapene'. Kopplam er inkludert i tabellen. Tabellen inkluderer kun besetninger med >= 30 søyer (2 885 besetninger). Snittall i denne tabellen kan derfor ikke sammenlignes med snittall i tabeller som inkluderer alle besetninger som har rapportert lamming (3 875).

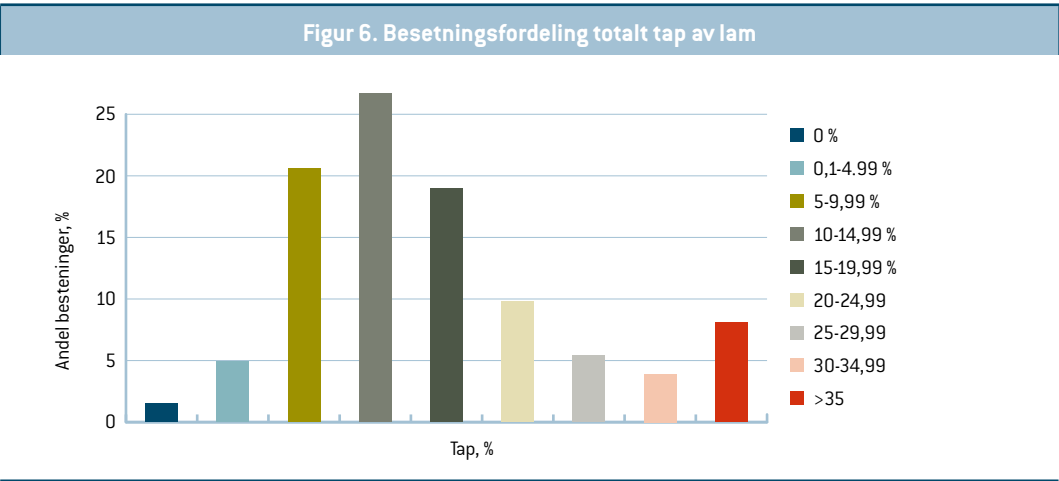
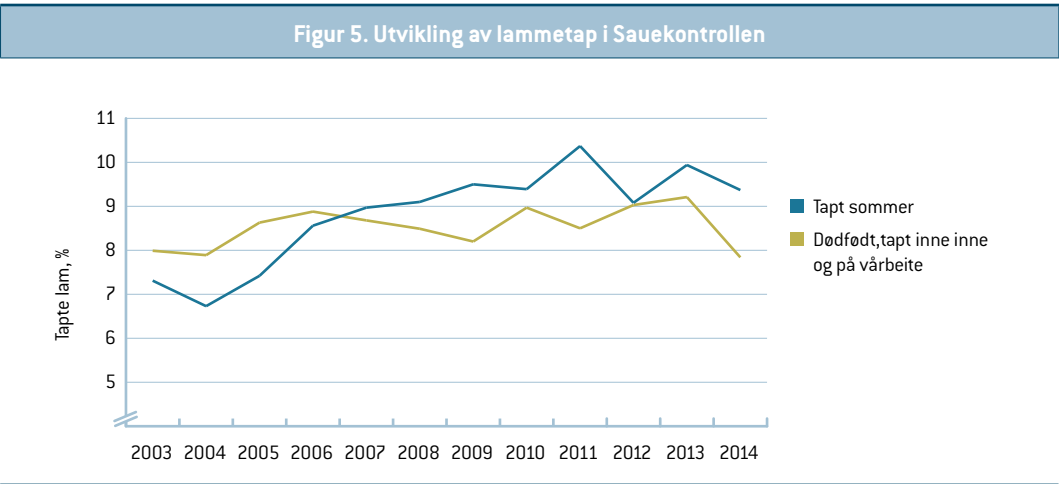
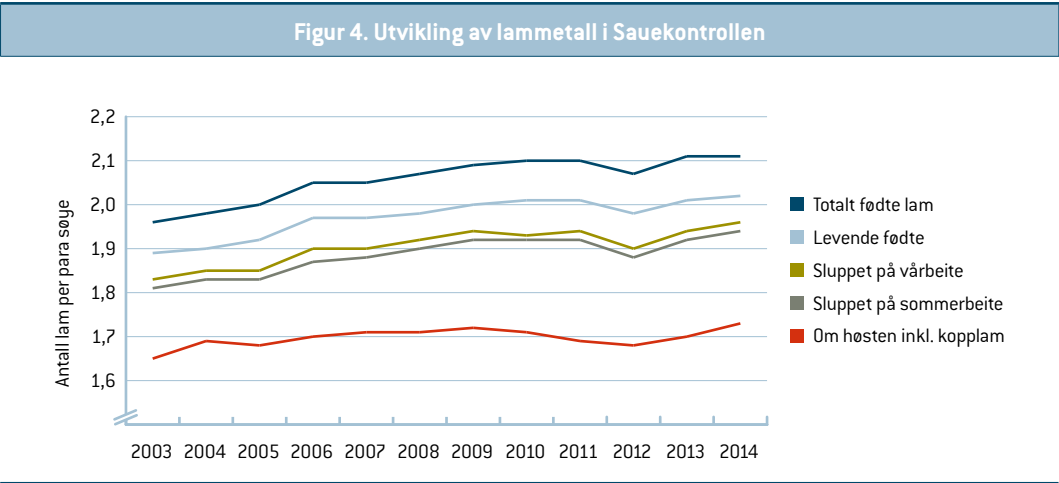
Figur 3 er beregnet ut fra risiko-populasjon. Det vil si antall lam som er i live før hver registreringsperiode. Tap i alt er beregnet ut fra totalt fødte lam.

Figur 4 er beregnet ut fra totalt lammetall ved fødsel, antall levende fødte lam, antall lam ved utslipp på vårbeite, utslipp på sommerbeite og om høsten. Tall lam om høsten er inkludert kopplam.

Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen.

Merk at tapsprosenten i figur 5 er beregnet ut fra antall fødte lam, og ikke ut fra risikopopulasjon. Tap på sommerbeite inkluderer innmeldte lam som mangler høstvekt og slaktevekt.

6,4 % av besetningene i Sauekontrollen i 2014 hadde registrert et totalt lammetap under 5 %. 27,2 % av besetningene hadde et totaltap av lam som var over 20 % og det er en nedgang på nesten 8 prosentpoeng i forhold til 2013. Likevel er lammetap et betydelig problem i enkeltbesetninger. Merk at tap på sommerbeite inkluderer både lam som mangler høstvekt og/eller slaktevekt. Men, ser man på tabell 12 ser man at en svært høy andel av lammene har høstvekt og mange av de lammene som ikke har høstvekt blir slaktet, dette forklarer derfor kun en liten del av tapet.

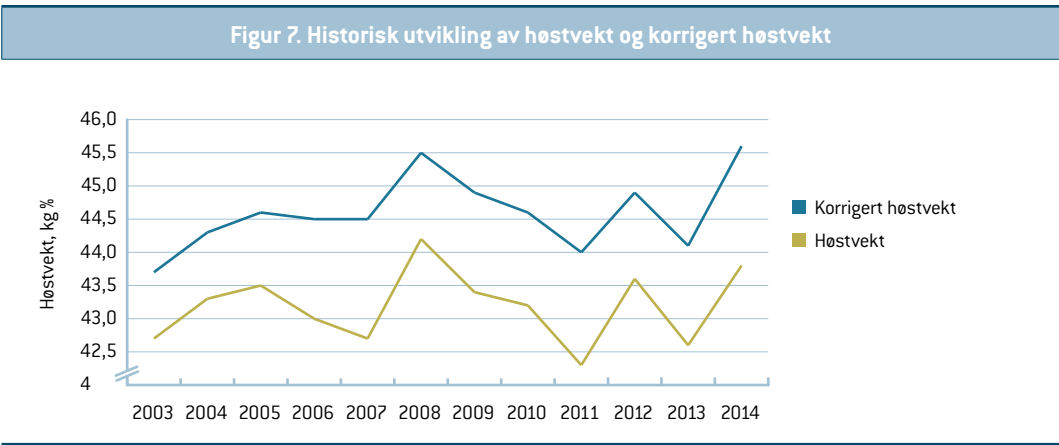

TILVEKST OG HØSTVEKTER

Tabell 12. Andel av lam født 2014 som har registrert fødselsvekt, vårvekt, høstvekt og slaktevekt				
	Fødselsvekt	Vårvekt	Høstvekt	Slaktevekt
Antall med vekt	243 170	242 897	461 248	392 861
Andel veid	39 %	42 %	89 %	76 %

Tabell 13. Tilvekst og høstvekter, fylkesvis					
Fylke	Høstvekt, kg	Korr. høstvekt, kg	Fødsel - vår, g/dag	Vår - høst, g/dag	Fødsel - høst, g/dag
Østfold	39,5	42,9	334	247	266
Akershus	41,4	41,9	341	240	256
Hedmark	42,1	45,0	317	263	280
Oppland	44,1	46,0	331	270	287
Buskerud	43,7	46,6	339	269	294
Vestfold	42,2	44,8	355	256	278
Telemark	44,4	45,9	343	255	286
Aust - Agder	42,5	43,7	325	251	272
Vest - Agder	43,1	44,3	348	253	278
Rogaland	43,8	45,4	352	249	283
Hordaland	45,4	46,0	355	255	287
Sogn og Fjordane	45,2	45,7	354	250	285
Møre og Romsdal	43,9	44,3	347	248	275
Sør-Trøndelag	44,2	45,8	337	267	285
Nord-Trøndelag	41,7	43,1	309	252	265
Nordland	43,9	46,2	299	283	290
Troms	44,1	47,4	306	297	300
Finnmark	43,7	46,5	290	286	293
Landet	43,8	45,6	338	259	284

Tabell 14. Tilvekst og høstvekter, fordelt på rase						
Rase	Høstvekt, kg	Korr. høstvekt, kg	Gj.alder høstvekt	Fødsel - vår, g/dag	Vår - høst, g/dag	Fødsel - høst, g/dag
Norsk kvit sau	44,4	46,3	136,9	343	264	289
Kvit Spælsau	42,5	43,8	139,4	323	251	274
Dala	44,5	45,5	140,4	331	251	282
Gammalnorsk spælsau	36,5	37,5	140,5	286	224	231
Farga spælsau	42,1	42,5	142,3	332	236	266
Steigar	45,9	48,0	135,9	346	278	301
Norsk pelssau	42,4	43,9	138,4	325	242	274
Sjeviot	42,8	42,4	146,0	335	233	263
Texel	42,3	45,3	132,4	353	252	283
Rygja	42,7	44,0	139,2	347	240	270
Gammelnorsk sau	30,5	30,9	140,5	247	185	206
Grå trønder	39,7	39,5	146,0	270	209	241
Fuglestadbroket	42,9	43,0	144,1	339	236	262
Blæset	42,1	43,5	139,0	330	227	266
Nor-X	42,8	45,2	135,1	348	240	278
Charolais	42,7	45,5	134,2	331	241	277
Landet	43,8	45,6	137,5	338	259	284

Kopplam er ikke inkludert i tabellen.

Rasefordeling i tabellen viser til lammets rase. Fra og med 2010 har et dyrs rase blitt definert utfra fars rase.

Den korrigerte høstvekten er beregnet høstvekt ved 145 dagers alder, ut fra daglig tilvekst for de ulike rasene. Legg merke til at grafen er "zoomet inn" for å vise variasjonen bedre. Kopplam er ikke inkludert i datamaterialet.

AVDRÅTT

Avdrått er lammevekt om høsten i kg per para søye, voksen eller gimre.

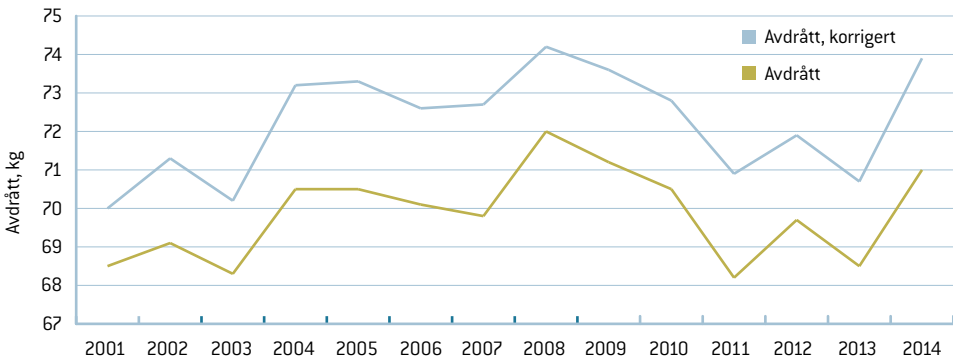
Gjennomsnittlig alder ved høstveing var 137,5 dager. I 2012 og 2013 var den hhv. 139,5 og 139,3 dager.

Tabell 15. Avdrått, uten kopplam						
Fylke	Avdrått, kg			Korrigert avdrått, kg		
	Para søye	Vaksen	Gimre	Para søye	Vaksen	Gimre
Østfold	63,29	67,90	44,35	68,81	73,87	48,07
Akershus	57,78	64,10	39,06	58,36	64,51	40,15
Hedmark	68,93	76,18	47,51	73,80	81,41	51,33
Oppland	72,72	79,54	52,65	75,91	82,94	55,20
Buskerud	73,66	80,63	53,99	78,64	85,88	58,22
Vestfold	60,06	65,26	44,26	63,66	68,70	48,32
Telemark	73,33	80,30	54,19	75,89	82,90	56,61
Aust-Agder	69,04	75,44	49,46	71,00	77,36	51,52
Vest-Agder	65,96	71,85	48,92	67,79	73,53	51,19
Rogaland	72,56	78,29	53,09	75,25	80,85	56,22
Hordaland	75,29	80,83	55,12	76,30	81,74	56,51
Sogn og Fjordane	77,06	82,78	56,17	77,95	83,52	57,58
Møre og Romsdal	68,53	73,67	50,39	69,09	74,07	51,49
Sør-Trøndelag	69,19	75,52	48,00	71,84	78,33	50,11
Nord-Trøndelag	63,88	70,42	44,30	66,03	72,59	46,35
Nordland	66,09	72,64	45,73	69,46	76,33	48,12
Troms	70,92	77,73	50,08	76,22	83,62	53,57
Finnmark	70,96	76,22	49,68	75,52	80,92	53,63
Landet	71,03	77,32	50,95	73,86	80,22	53,55

Avdrått er lammevekt om høsten i kg per para søye, voksen eller gimre. Tabellen er fordelt etter rase på søya.

Tabell 16. Avdrått, uten kopplam, per rase							
Rase	Antall søyer	Avdrått, kg			Korrigert avdrått, kg		
		Para søye	Vaksen	Gimre	Para søye	Vaksen	G imre
Norsk kvit sau	219 608	73,56	80,25	53,40	76,71	83,49	56,28
Kvit Spælsau	31 447	68,00	74,28	46,24	70,07	76,47	47,92
Dala	7 162	45,20	49,26	29,58	46,49	50,69	30,33
Gammalnorsk spælsau	5 847	62,93	69,59	43,27	63,58	70,18	44,13
Farga spælsau	5 461	70,74	73,13	41,49	72,31	74,74	42,62
Steigar	4 365	63,22	71,04	43,68	65,43	73,44	45,40
Norsk pelssau	3 149	65,51	69,81	44,38	64,98	68,99	45,23
Sjeviot	2 833	74,76	75,80	60,45	78,24	79,41	62,10
Texel	2 691	65,82	70,71	43,09	70,42	75,65	46,12
Rygja	2 404	70,20	75,12	46,33	72,47	77,22	49,43
Gammelnorsk sau	2 283	38,90	41,73	24,58	39,48	42,12	26,14
Suffolk	1 960	56,66	61,24	37,99	59,94	64,70	40,61
Nor-X	1 808	61,73	71,37	41,25	65,16	75,07	44,11
Blæset	1 690	61,38	69,82	39,35	63,51	72,10	41,06
Grå trønder	807	52,28	59,81	25,20	52,00	59,15	26,21
Svartfjes	677	48,62	53,41	31,45	49,44	53,85	33,80
Charolais	539	61,14	68,15	48,42	65,14	72,05	52,54
Fuglestadbroket	508	63,74	69,23	40,65	63,89	69,04	42,32
Landet	296 559	71,06	77,34	50,98	73,89	80,24	53,59

Figur 8. Historisk utvikling av korrigert og ukorrigert avdrått (uten kopplam)

Figuren viser historisk utvikling av ukorrigert og korrigert avdrått per para søye. Avdrått inkluderer lam med høstvekt og/eller slaktevekt.

Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen bedre.

SLAKTERESULTATER

Lamma var i gjennomsnitt 159,7 dager gamle ved slakt. Korrigert slaktevekt er korrigert med slaktetilvekst på 110 g/dag til 160 dagers alder. Kun lam slaktet i fødselsåret er inkludert i grafen. Overføringslam er ikke inkludert. Dersom andel overføringslam varierer mellom år kan dette ha innvirkning på gjennomsnittlig alder ved slakt. Dette kommer da ikke fram av grafen.

Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen.

Gjennomsnittlig slakteklasse og fettgruppe beregnes fra EUROP-skalaen. Verdiene er oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1-15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv.

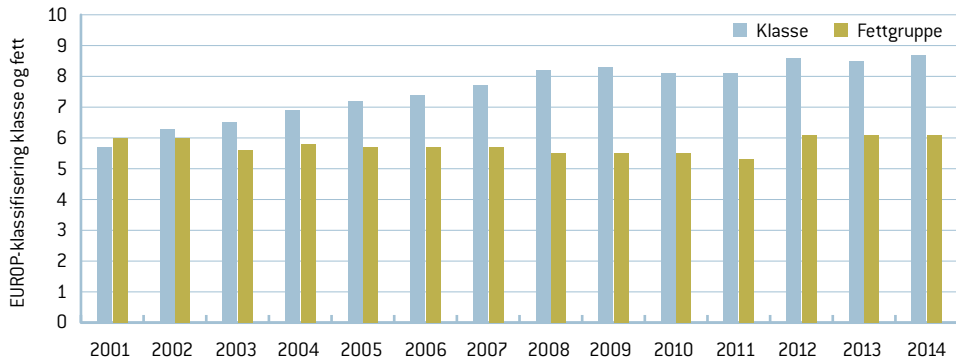
Datagrunnlaget for tabellen avviker fra den øvrige statistikken i årsmeldingen da tallene stammer fra klassifiseringsstatistikk for alle slakt i landet 2014 (totalt 1 04 485 lammeslakt). I overkant av 45 % av alt lammeslakt ble levert fra en medlemsbesetning.

Lam fra besetninger i Sauekontrollen holder en jevnere kvalitet enn besetninger utenfor kontrollen, en trend vi ser på tvers av slakteri og region. Medlemmer leverte i snitt 83 % kvalitetslam, mens ikke-medlemmer oppnådde det på 64 % av lammene.

Figur 9. Historisk utvikling av slaktevekt

Figur 10. Historisk utvikling av klasse og fettgruppe

Tabell 17. Slaktevekt, slakteklasse og fettgruppe for lammeslakt levert av ikke-medlemmer og medlemmer av Sauekontrollen i 2014

	Antall lam	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe
Medlem	455 385	19,9	8,6 (R+)	6,1 (2+)
Tidligere medlem	113 096	18,8	8,0 (R)	6,1 (2+)
Ikke-medlem	436 004	17,9	7,5 (R)	5,9 (2+)

Tabell 18. Slakteresultat på lam født 2014, gruppert på alder ved slakt

Alder, dager	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse ¹⁾	Fettgruppe ¹⁾
< 101	9 137	183	13,5	8,7 (R+)	6,3 (2+)
101-120	9 470	155	20,3	9,1 (R+)	6,1 (2+)
121-130	24 699	146	20,9	9,1 (R+)	6,0 (2+)
131-140	51 842	137	21,1	9,0 (R+)	6,1 (2+)
141-150	67 945	127	21,0	8,8 (R+)	6,1 (2+)
151-160	64 083	117	20,6	8,8 (R+)	6,2 (2+)
161-170	54 910	107	19,9	8,7 (R+)	6,1 (2+)
171-250	111 602	89	19,0	8,5 (R+)	6,1 (2+)
> 250	4 879	66	20,3	8,3 (R)	6,2 (2+)
Gj.sn.	398 567	112	20	8,7 (R+)	6,1 (2+)

Tabell 19. Slakteresultat på lam født 2014, gruppert på kullstørrelse ved fødsel og kjønn

Burd født	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe
Enkling	29 909	123	21,5	8,9 (R+)	6,4 (2+)
Tvilling	185 868	110	20,1	8,6 (R+)	6,1 (2+)
Trilling	127 769	110	20,0	8,8 (R+)	6,1 (2+)
Firling+	25 231	112	20,3	9,0 (R+)	6,2 (2+)
Kopplam	29 790	119	17,8	8,7 (R+)	6,3 (2+)
Søyelam	148 139	103	19,5	8,8 (R+)	6,4 (2+)
Vêrlam	220 638	117	20,7	8,7 (R+)	5,9 (2+)

Tabell 20. Slakteresultat på lam født 2014, gruppert på kullstørrelse haust og kjønn

Burd haust	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Verdi, kr
Enkling	52 697	120	21,2	8,9 (R+)	6,3 (2+)	1 006
Tvilling	214 877	112	20,3	8,8 (R+)	6,1 (2+)	964
Trilling	57 525	106	19,8	8,8 (R+)	6,1 (2+)	935
Firling+	43 678	104	19,1	8,2 (R)	6,1 (2+)	895
Kopplam	29 790	119	17,8	8,7 (R+)	6,3 (2+)	860
Søyelam	148 139	103	19,5	8,8 (R+)	6,4 (2+)	914
Vêrlam	220 638	117	20,7	8,7 (R+)	5,9 (2+)	986

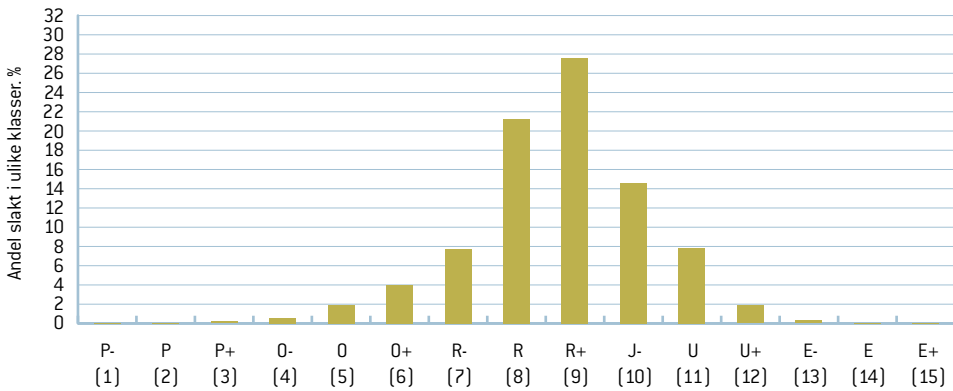
Tabell 21. Slakteresultat på lam født 2014 (uten kopplam), gruppert på alder på søye

Alder, år (andel av slakta lam)	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Netto slakte-verdi, kr
1 år	64 664	107	19,8	8,8 (R+)	6,1 (2+)	932
2 år	86 192	112	20,3	8,8 (R+)	6,0 (2+)	962
3 år	73 589	114	20,5	8,8 (R+)	6,1 (2+)	975
4 år	58 822	113	20,4	8,7 (R+)	6,1 (2+)	968
5 år	42 832	113	20,3	8,6 (R+)	6,2 (2+)	962
6 år	27 191	110	20,0	8,5 (R+)	6,2 (2+)	945
7 år og eldre	15 487	106	19,6	8,3 (R)	6,2 (2+)	921
Gj.sn.	368 777	111	20,2	8,7 (R+)	6,1 (2+)	957

1) Gjennomsnittlig slakteklasse og fettgruppe beregnes fra EUROP-skalaen. Verdiene er også oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1-15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv. Lam født 2014 og slaktet som lam i 2015 på statistikk-beregnings tidspunkt er inkludert i tabellene 18-21.

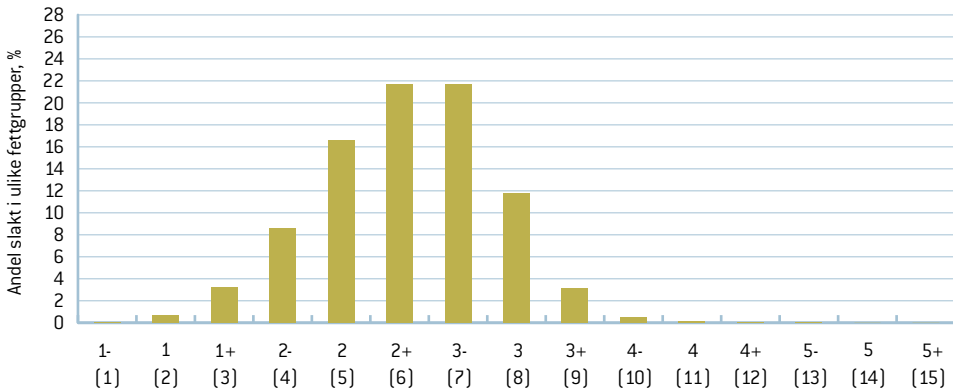
Figur 11 gjelder lammeslakt av alle raser, slaktet i 2014 (tallverdi slaktegruppe vises i parentes). Lam født 2013 og slakta som lam i 2014 er inkludert.

Figur 11. Fordeling av oppnådd klasse på slakta lam levert av medlemmer av Sauekontrollen

Figur 12 gjelder lammeslakt av alle raser, slaktet i 2014. Lam født 2013 og slakta som lam i 2014 er inkludert.

Figur 12. Fordeling av oppnådd fettgruppe på slakta lam levert av medlemmer av Sauekontrollen

1) Gjennomsnittlig slakteklasse også oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1-15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv.

For første gang er overføringsværlam (værer født 2013 og slakta som lam 2014) inkludert i tabellen.

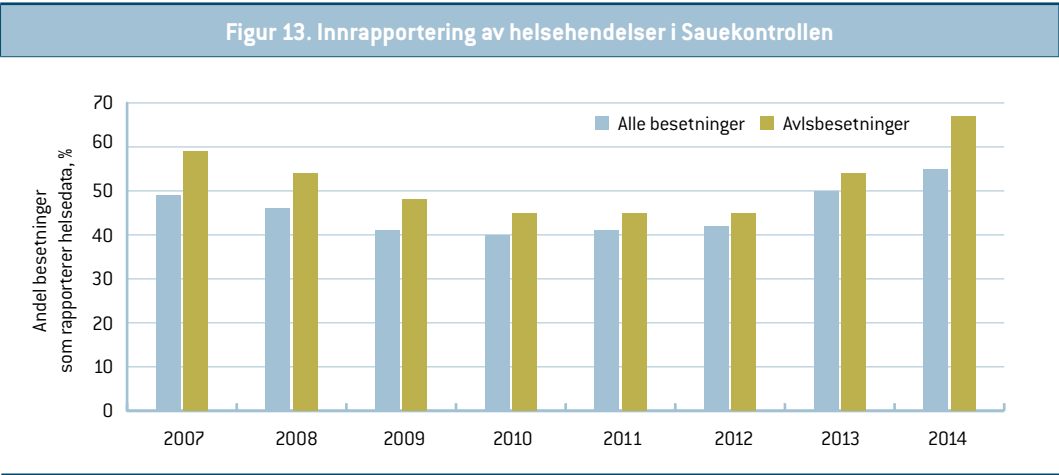
Tabell 22. Klassifiseringsresultater 2014, per rase				
Rase	Antall slakt	Slaktevekt, kg	Klasse ¹⁾	Fettgruppe ¹⁾
Norsk kvit sau	347 178	18,1	8,0 (R)	5,4 (2)
Kvit Spælsau	40 605	16,7	6,7 (R-)	5,4 (2)
Farga spælsau	8 519	15,2	6,0 (0+)	5,3 (2)
Gammalnorsk spælsau	8 198	12,6	4,9 (0)	5,1 (2)
Norsk pelssau	6 365	15,6	6,0 (0+)	5,2 (2)
Texel	6 049	18,1	8,7 (R+)	5,8 (2+)
Nor-X	5 454	17,9	8,2 (R)	5,5 (2+)
Sjeviot	3 638	16,2	7,6 (R)	5,9 (2+)
Suffolk	3 287	15,6	6,8 (R-)	5,6 (2+)
Ukjent rase	3 231	15,2	6,5 (R-)	5,1 (2)
Blæset	2 592	16,3	6,7 (R-)	5,9 (2+)
Charolais	2 556	17,9	8,1 (R)	5,9 (2+)
Rygja	2 274	16,9	6,9 (R-)	6,0 (2+)
Gammelnorsk sau	1 856	11,1	5,0 (0)	5,1 (2)
Grå trønder	1 156	14,5	5,9 (0+)	5,1 (2)
Fuglestadbroket	660	16,4	6,5 (R-)	5,8 (2+)
Steigar	413	17,5	7,2 (R-)	5,5 (2+)
Landet	448 961	17,6	7,7 (R)	5,4(2)

HELSEOPPLYSNINGER I SAUEKONTROLLEN

Data fra Sauekontrollen er det viktigste verktøyet vi har for å få oversikt over sjukdomsforekomsten i norske sauebesetninger. En slik oversikt er viktig for driften til den enkelte produsent, men er også avgjørende for de som skal arbeide med sauehelse gjennom avl, forskning eller overvåkning. Sauekontrolldata brukes i dag til å se på blant annet risikofaktorer for enkelte sjukdommer og beregne arvbarhet av produksjonsegenskaper.

For andre år er data fra Dyrehelseportalen inkludert i denne statistikken. Dersom veterinær rapporterer utførte behandlinger via Dyrehelseportalen, og har angitt individnummer på sauen korrekt, vil data bli lagret i Sauekontrollen. Vi så en viss økning i andel besetninger som rapporterer helsedata i 2013, og det er noe økning også i 2014. Det er flere rapporterte forebyggende behandlinger, men ikke flere rapporterte sjukdomstilfeller. En stor del skyldes rapporteringene fra Dyrehelseportalen, men det er spesielt rapportering fra avlsbesetninger som har økt det siste året.

Tabell 23. Utvikling i innrapporterte helseopplysninger i Sauekontrollen 2008- 2014							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Totalt antall sjukdomsregistreringer	17 125	201 44	18 018	16 397	19 106	17 935	17 024
Totalt antall forebyggende behandlinger	134 047	143 969	155 283	174 171	188 531	154 640	199 679
Antall søyer i Sauekontrollen	288 256	298 260	295 725	297 336	285 089	291104	303 451
Antall besetninger med opplysninger	1 724	1 560	3 643	3569	1 524	1808	2 434
Antall besetninger totalt	3 731	3 791	3 899	3 850	3 850	3923	4 390
Andel besetninger som registrerte helseopplysninger (%)	46	41	40	41	42	50	55

Tabell 24. Innrapportering av helseopplysninger fra avlsbesetninger 2009-2014						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antall avlsbesetninger med helseopplysninger	742	660	673	662	766	857
Antall avlsbesetninger i Sauekontrollen	1548	1470	1482	1467	1411	1276
Andel avlsbesetninger som registrerer helse (%)	48	45	45	45	54	67

På grunn av mangelfull rapportering er muligheten for å bruke helseopplysningene til for eksempel å se på endring i sjukdomsforekomst eller arvelighet begrenset. Analyser for å finne bakenforliggende årsaker til sjukdom er imidlertid mulig.

Tabell 24 viser antall og andel avlsbesetninger som rapporterte helseopplysninger til Sauekontrollen fra 2008-2014. Økningen vi ser i 2014 skyldes trolig økt innrapportering fra produsent og fra Dyrehelseportal samt at det blir færre avlsbesetninger.

Tabell 25. De hyppigst rapporterte sjukdommene hos søyer 2011-2014				
	%			
Sjukdom	2011	2012	2013	2014
Mastitt, klinisk, alvorlig eller moderat	1,5	1,6	1,7	1,3
Mastitt, klinisk, mild	0,5	0,4	0,3	0,2
Mastitt på sommerbeite, ukjent grad og dato	0,3	0,2	0,1	0,2
Bør-, skjede-, eggleiartetennelse	1,0	1,0	1,1	1,0
Parasittære sjukdommer, unntatt koksidier	0,7	0,9	0,4	0,2
Fødselsvanskar	0,5	0,5	0,6	0,6
Melkefeber	0,2	0,3	0,3	0,2
Listeriose	0,2	0,3	0,2	0,2
Skjedeframfall	0,2	0,2	0,2	0,2
Speneskadar	0,2	0,2	0,2	0,1
Lus		0,2	0,3	0,1
Børframfall	0,1	0,1	0,1	0,1
Utvortes parasitter - unntatt lus		0,1	0,5	0,1
Brokk (vom-i-skinne el.)		0,1	0,1	
Parasittære sjukdommer pga koksidier o.l				0,1

Tabell 26. De hyppigst rapporterte sjukdommene hos lam 2011-2014				
	%			
Sjukdom	2011	2012	2013	2014
Parasittære sjukdommer p.g.a. koksidier o.l.	0,7	0,8	0,9	0,2
Parasittære sjukdommer, unntatt koksidiøse o.l.	0,5	0,6	0,4	0,1
Leddsjukdommar < 1 mnd.	0,2	0,3	0,3	0,2
Innrulla augelokk	0,1	0,2	0,2	0,1
Sjodogg				
Utvortes parasitter - unntatt lus	0,1		0,3	0,1
Luftvegsinfeksjonar, uspesifikke	0,1	0,1	0,1	0,1
Fluelarveangrep				
Klauvsjukdom – unntatt forfangenhet	0,1	0,1	0,1	0,1
Munnskurv		0,1		
Klostridieinfeksjonar (pulpanyre m.m.)	0,1	0,1	0,1	
Mage-/tarmbetennelse < 7 dagar	0,1			
Leddsjukdommer 1-6 mnd			0,1	

Oppgitt som % andel av alle søyer i de besetningene som registrerer sjukdom (totalt 187 324 søyer i 2014). Søyer som er behandlet eller har hatt flere tilfeller av samme sjukdom teller kun en gang.

Emdring i forekomst kan både skyldes en reelt økende forekomst eller en endring i innrapportering i besetningene som rapporterer helsehendelser. Overføring fra Dyrehelseportalen har bidratt til en økning i helse-registreringer både i 2013 og 2014.

Oppgitt som % av alle lam i de besetningene som registrerer sjukdom (376 314 lam i 2014). Lam som er behandlet eller har hatt flere tilfeller av samme sjukdom teller kun en gang.

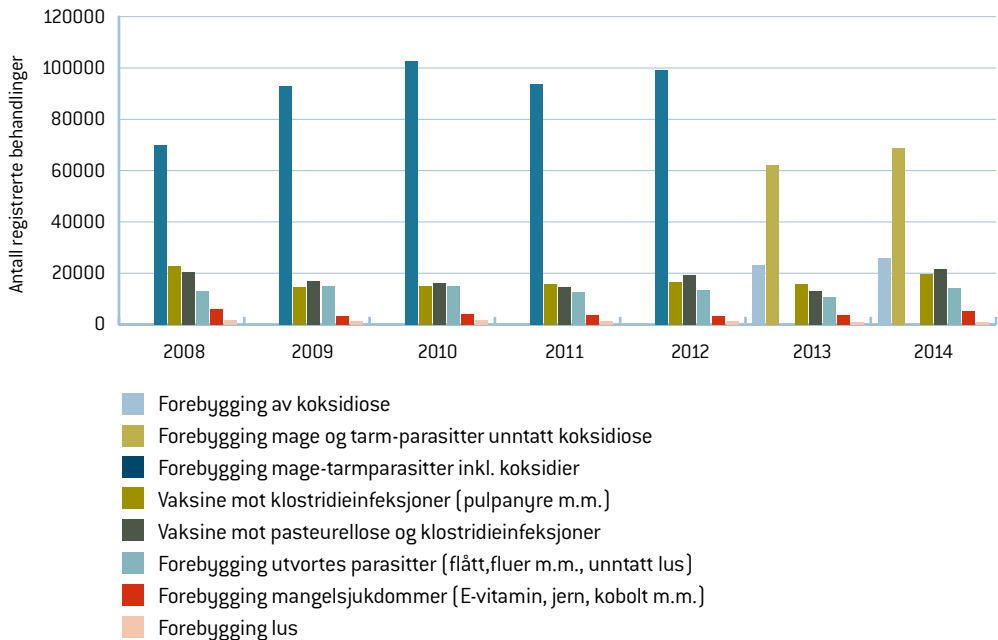

Figur 14 viser de hyppigst rapporterte forebyggende behandlingene i Sauekontrollen 2007-2014. Det ble totalt registrert 199 679 forebyggende behandlinger (113 014 behandlinger av lam, og 86 665 behandlinger av søyer). Vi vet at forebyggende behandling som vaksiner, utføres hyppigere enn det som rapporteres. Tallene gir imidlertid et bilde av hvilke forebyggende behandlinger som er mest vanlig å bruke.

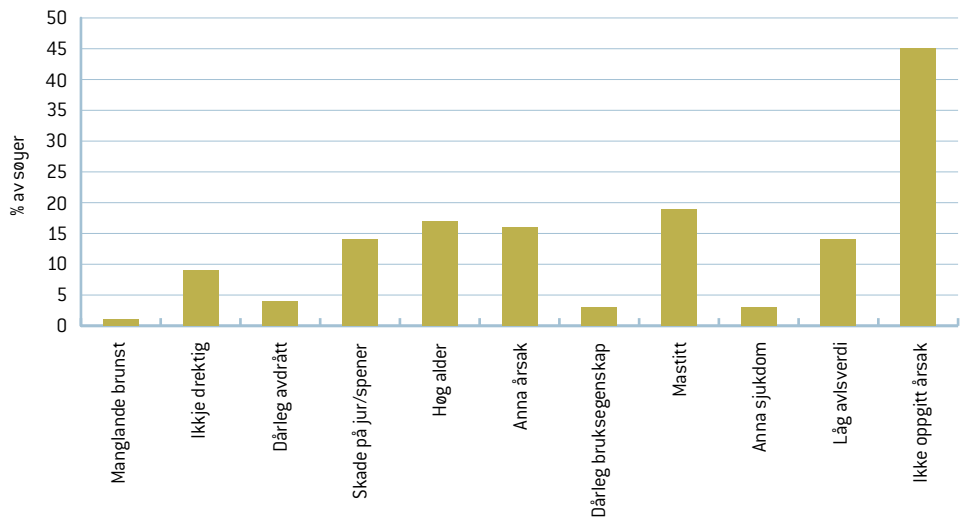
Fra 2013 er "Forebygging av mage og tarmparasitter unntatt koksidiøse" og "Forebygging av koksidiøse" splittet i to kolonner. Disse var før 2013 samlet i kolonnen "Forebygging mage-tarmparasitter inkl. koksidiøse".

I grafen inngår kun søyer slaktet i 2014, født 2013 eller tidligere. 43 895 søyer har registrert utrangeringsårsak, noe som utgjør 55 % av søyene som ble slaktet i 2014.

Figur 14. De hyppigst rapporterte forebyggende behandlingene i 2008–2014

Figur 15. Fordeling av utrangeringsårsaker for slakta søyer > 1 år

PRODUCTION RESULTS IN HERDS REPORTING TO THE NORWEGIAN SHEEP RECORDING SYSTEM

The Norwegian Sheep Recording System was established in the 1950's. It provides a "best practice tool" in order to improve performance in the livestock and also in selection of breeding animals.

Approximately 31 % (4 300 herds) of Norwegian sheep farms and 43 % (302 155) of all ewes > one year of age were recorded in the database in 2014, reporting herd productions results.

Table 27. Mean production results, mated ewes 2014

Year	2014
Lambs born (liveborn + stillborn)	2,11
Stillborn, %	4,18
Liveborn lambs	2,02
Lamb mortality indoor, %	2,94
Lamb mortality spring pasture, %	0,89
Lamb mortality summer pasture, or missing information, % 1)	10,16
Avg. date of birth	29.04.14
Birth weight, kg	4,8
Spring weight, kg	18,4
Weaning weight, kg	43,8
Adjusted weaning weight, kg – corrected to 145 days of age	45,6
Slaughter weight, kg	20,2
Adjusted slaughter weight, kg (corrected to 160 days of age)	20,3
Growth birth - springpasture, gram/day	338,0
Growth springpasture – weaning, gram/day	259,0
Growth birth - weaning, gram/day	284,0
Growth birth - slaughter, gram/day	112,0
Age at springweight, days	39,7
Age weaning weight, days	137,5
Age at slaughter, days	159,7
EUROP slaughter class	R+
EUROP fatgroup	2+
Lambs weaned per ewe (bottle raised lambs excluded)	1,62
Lambs weaned per ewe (bottle raised lambs included)	1,73
Kg weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), kg	68,4
Adjusted kg weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), kg	73,8
Kg weaned per ewe (bottle raised lambs included), kg	71,0
Adjusted kg weaned per ewe (bottle raised lambs included), kg	78,8

1) Lambs with no weaning weight or slaughter weight are defined as lost on summer pasture.

SAUEKONTROLLEN

ANIMALIA
SAUEKONTROLLEN

SAUEKONTROLLEN

Sauekontrollen er en landsomfattende husdyrkontroll for sau. Kontrollen er tilgjengelig for alle saueprodusenter i Norge, og bidrar med lønnsomme løsninger til over 4 000 fornøyde bønder over hele landet. Bli med på laget du også!

Medlemskapet ditt organiseres gjennom slakteriene og gir deg følgende fordeler:

- bedre oversikt over dyrenes helsestatus, tilvekst, slaktekvalitet og fruktbarhetsresultater
- forenklet driftsplanlegging og produksjonsstyring
- tilgang til raskt og brukervennlig styrings- og analyseverktøy
- gode noteringslister og nyttige rapporter
- økt lønnsomhet og store tidsbesparelser
- Sauekontrollen er grunnlaget for avlsarbeidet på sau i Norge
- Gratis App til bruk i fjøs og på beitetilsyn m.m.

Bli medlem

- Enkel registrering
 - Lammingsregistrering, tap av dyr, høstvekter
 - Noen flere registreringer for besetninger i Væring
 - Slakteopplysningene overføres fra slakteriene
- Kommunikasjon mot elektroniske vekter og lesestaven HHR3000